

फक्त कार्यालयीन उपयोगाकरिता

जिल्हा
सामाजिक व आर्थिक
समालोचन

पुणे जिल्हा

१९९८-९९

अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय,

महाराष्ट्र शासन, मुंबई

अनुक्रमणिका

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन

जिल्हा : पुणे

वर्ष १९९८-९९

क्रमांक	विषय	पान क्रमांक
१	२	३
I	दृष्टीक्षेपात जिल्हा	1 ते 8
II	जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन प्रकरण	1 ते 20
III	तक्ते	
	<u>I. क्षेत्रफळ व लोकसंख्या</u>	
1.1	१९९१ च्या जनगणनेनुसार तालुकावार क्षेत्रफळ, घरे व लोकसंख्या	1
1.2	१९५१ पासूनच्या लोकसंख्येमधील दशवार्षिक फरक	3
1.3	१९९१ च्या जनगणनेप्रमाणे लोकसंख्या, गटानुसार गांवाचे तालुकावार वर्गीकरण	9
1.4	१९९१ च्या जनगणनेप्रमाणे लोकसंख्या गटानुसार शहरांचे तालुकावार वर्गीकरण	11
1.5a	१९९१ च्या जनगणनेनुसार काम करणारे व काम न करणारे घांची संख्या	13
1.5b	१९९१ च्या जनगणनेनुसार मुख्यतः काम करणाऱ्या उद्योगगट क्षेत्रनिहाय विभाजन	17
1.6	लोकसंख्येचे वयोगटानुसार वर्गीकरण- जनगणना-१९९१	18
[अ]		
1.6	लोकसंख्येचे धर्मानुसार वर्गीकरण-जनगणना-१९९१	19
[ब]		
1.7	१९९१ च्या जनगणनेनुसार अनुसूचित जाती व जमातीकरिता आकडेवारी.	20
1.8	मिती व छपरे यासाठी वापरलेल्या साधनसामुग्रीनुसार घरांचे वर्गीकरण	22
1.9	आकार व मालकीच्या स्थितीनुसार ग्रामीण/नागरी क्षेत्रातील कुटुंबांचे वर्गीकरण	23
1.10	जनगणना घरे आणि त्यांचा वापर [१९९१ ची जनगणना]	24
	<u>ख पर्जन्य व हवामान</u>	
2.1	निवडक केंद्रातील पर्जन्य दिवसांची संख्या एकूण पर्जन्य	25
2.2	निवडक केंद्रातील कमाल व किमान तपमान	29

क्रमांक	विषय	पान क्रमांक
१	२	३

ख कृषी

३.१	जमीनीचा वापर	३७
३.२	तालुकावार निरनिराळ्या पिकासह्यील क्षेत्र	३८
३.३	मुख्य पिकाचे दर हेक्टरी उत्पन्न व उत्पादन	३९
३.४	विविध साधनांनी ओलितासह्यील क्षेत्र	४०
३.५	निरनिराळ्या पिकासह्यील ओलितासह्यील क्षेत्र	४१
३.६	तालुकावार सिंचन विहीरी व इतर विहीरी	४२
[अ]		
३.६	तालुकावार कुपनातिका, हातपंप व चालू असलेल्या हातपंप व विद्युत पंपांची संख्या.	४६
३.७	लघु पाटबंधा-यांची कामे	४७
३.८	मोठे व मध्यम पाटबंधारे प्रकल्प घ्यामुळे मिळणारे क्षेत्र व मिळणारे फायदे	४९
३.९	वहिले धारणा जमीनीची संख्या व त्यांचे क्षेत्रफळ ओलितासह्यील असलेली वहिले धारणा जमीनी आणि ओलितासह्यील निव्वळ क्षेत्र व वहिलेच्या प्रकारानुसार क्षेत्रफळ श्रेणीनुसार वहिले धारणा जमीनीची संख्या.	५३
३.१०	कृषी विषयक अक्जारे- कृषि गणना.	५६
३.११	दुष्काळ, टंचाई, टंचाई सदृश्य परिस्थितीची माहिती	५७
३.१२	टंचाईच्या पूर्वतिहासानुसार कठीण व इतर टंचाईग्रस्त भाग ठरविण्याबाबत माहिती.	५८

घ पशुसंवर्धन

४.१	तालुकावार पशुधन [१९९२ च्या पशुगणनेप्रमाणे]	६०
४.२	जिल्ह्यातील पशुवैद्यकीय संस्थांची तालुकावार संख्या	६७
४.३	विविध पशुवैद्यकीय संस्थांचे कार्य	६९
[अ]		
४.३	पशुवैद्यकीय जैवपदार्थ संस्थेमध्ये उत्पादित केलेल्या व वितरित केलेल्या लसीची व सतजलाची माहिती.	७०
[अ]		
४.४	रोमाच्या प्रकारानुसार पशुच्या मृत्यूची संख्या	७१
४.५	मान्यता प्राप्त पशुवधगृह आणि प्रत्येक पशुवध गृहात कृतल केलेल्या पशुंची संख्या	७२
४.६	जिल्ह्यातील वनक्षेत्र	७३
४.७	जिल्ह्यातील मुख्य व गौण वन उत्पादने	७४

क्रमांक	विषय	पान क्रमांक
१	२	३
4.8	जिल्ह्यातील भूजल मत्स्यव्यवसाय	75
4.9	जिल्ह्यातील सागरी मत्स्यव्यवसाय	76
५ रोजगार, उद्योग, साम्यकर्म व वीज		
5.1	कारखान्यातील कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या(1995-96)	77
5.2	बिग्नू कारखान्याचे व कामगारसंख्या संस्थेनुसार उद्योग निहाय वर्गीकरण	93
5.3	कारखान्याचे दिवसांका संस्थेनुसार वर्गीकरण	94
5.4	उद्योगाच्या महत्त्वाच्या बाबींचा तापशील वार्षिक उद्योग पाहणी.	101
5.5	रोजगार विनिमय केंद्रातील अर्कडेवारी	102
5.6	व्यवसाय मार्गदर्शन कार्यक्रम	105
5.7	जिल्ह्यातील कर्मचा-यांची संख्या-कर्मचारी गणना-९६	106
5.8	निरनिराळ्या उद्योगातील रोजगार	107
5.9	विद्युतीकरण झालेल्या शहरांची, गावांची संख्या व त्यांची लोकसंख्या	108
5.10	बीजेचा वापर	110
5.11	कृषी व बिगर कृषी उद्योग (आर्थिक गणना)	111
5.12	प्रमुख उद्योग गटानुसार उद्योगाची संख्या आणि सर्वसाधारणपणे नेहमी काम करणा-या कामगारांची संख्या.	113
5.13	महत्त्वाच्या उद्योग गटानुसार कृषी व बिगर कृषी आस्थापनांची संख्या - आर्थिक गणना-१९९०	114
5.14	महत्त्वाच्या उद्योग गटानुसार कृषी व बिगर कृषी आस्थापनातील कामगारांची संख्या-आर्थिक गणना-१९९०	118
5.15	बिगर कृषी सहकारी आस्थापना-सर्व उद्योग-महत्त्वाच्या	121
5.16	उद्योग गटानुसार सहकारी औद्योगिक संस्था व रोजगार यांची संख्या (आर्थिक गणना-१९९६)	122
5.17	वस्तुनिर्माण व दुरुस्ती सेवा या गटातील स्वकार्यरत	123
130	उद्योगांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कामगारांची अकारमान गटानुसार संख्या	

क्रमिक	विषय	पान क्रमांक
१	२	३
5.17	वस्तुनिर्माण व दुरुस्ती सेवा उद्योग गटातील [ब] अस्थापनांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कामगारांची अकारमान गटानुसार संख्या	124
5.18	घाऊक व किरकोळ व्यापारामधील स्वकार्यरत उद्योगांची [अ] संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची अकारमान गटानुसार संख्या	125
5.18	घाऊक व किरकोळ व्यापार उद्योग गटातील [ब] अस्थापनांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची अकारमान गटानुसार संख्या	126
5.19	सामुहिक, सामाजिक व व्यक्तीगत सेवा राधील एकूण [अ] स्वकार्यरत उद्योगांची संख्या व त्यात नेहमी काम करणा-या कामगारांची अकारमान गटानुसार संख्या	127
5.19	सामुहिक, सामाजिक व व्यक्तीगत सेवा मधील [ब] अस्थापनांची संख्या व त्यात नेहमी काम करणा-या कामगारांची अकारमान गटानुसार संख्या.	128
5.20	सर्व उद्योग गट मिळून एकत्र स्वकार्यरत उद्योगांची [अ] एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची अकारमान गटानुसार संख्या	129
5.20	सर्व उद्योग गट मिळून एकत्र उद्योग गटातील [ब] अस्थापनांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची रोजगार अकारमान गटानुसार संख्या	130
घसहकार		
6.1	विविध प्रकारच्या सहकारी संस्था	131
6.2	पुणे जिल्ह्यातील सर्व प्रकारच्या सहकारी संस्थांची माहिती	133
6.3	पुणे जिल्ह्यातील सर्व प्रकारच्या सहकारी संस्थांची लेखापरिक्षण वर्गाप्रमाणे वर्गचारी	134
6.4	पुणे जिल्ह्यातील राज्य आणि जिल्हा पातळीवरील सहकारी बँकेची कार्ये	135
6.5	पुणे जिल्ह्यातील प्राथमिक कृषी सहकारी संस्थाचे कार्य	136
6.6	पुणे जिल्ह्यातील शेतकरी सेवा संस्थाचे कार्य	138
6.7	पुणे जिल्ह्यातील ऊदियासी सहकारी संस्थाचे कार्य	142
6.8	प्राथमिक कृषी सहकारी संस्थानी दिलेली पीक कर्जे	145

क्रमांक	विषय	पान क्रमांक
१	२	३
6.9	जिल्ह्यातील शेतकरी सेवा संस्थानी दिलेली पीक कर्जे	146
6.10	जिल्ह्यातील आदिवासी सहकारी संस्थानी दिलेली पीक कर्जे	147
6.11	जिल्ह्यातील बिमर शेती सहकारी पतसंस्थांचे कार्य	148
6.12	जिल्हा आणि प्राथमिक पणन संस्थांचे कार्य	149
6.13	जिल्ह्यातील उत्पादक आणि सामाजिक सेवा संस्था यांचे कार्य	152
6.14	जिल्ह्यातील उत्पादक संस्था आणि सामाजिक सेवा संस्था यांचे प्रमुख कार्यांचा तपशील.	153
6.15	नियंत्रित बाजारपेठांची तालुकावार माहिती	154
6.16	जिल्ह्यातील सावकारांची संख्या आणि त्यांनी दिलेली कर्जे	164
ख वैद्यकीय व आरोग्य सेवा		
7.1	सार्वजनिक व अर्थ सहाय्यीत संस्था मार्फत उपलब्ध असलेल्या वैद्यकीय सुविधांची तालुकावार माहिती	165
7.2	नोंदणी केलेल्या जन्म-मृत्यूची संख्या	167
7.3	विविध कारणानुसार मृत्यूची संख्या	169
7.4	माता, बाल संगोपन कार्यक्रमांतर्गत लस टोवणी	170
7.5	जिल्ह्यातील कुटुंब नियोजन केंद्रांची संख्या	172
घ शिक्षण		
8.1	१९९१ च्या जनगणनेनुसार तालुकावार साक्षरता	174
8.2	शैक्षणिक संस्था आणि शिक्षकांची व विद्यार्थ्यांची संख्या	175
8.3	पूर्व प्राथमिक, प्राथमिक, माध्यमिक व महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांची स्तरनिहाय संख्या आणि मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांची वर्गवारी.	176
8.4	इतर प्रकारच्या शैक्षणिक संस्था	178
8.5	आर्थिक दृष्ट्या मागासलेल्या विद्यार्थ्यांना मिळणा-या शैक्षणिक सवलती	179
8.6	प्राथमिक शिक्षणावरील खर्च	180

क्रमांक	विषय	पान क्रमांक
१	२	३
८.७	जिल्ह्यातील व्यावसाय मार्गदर्शन (कमिष्ठ महाविद्यालय) व तांत्रिक शाळा (आठवी ते बारावी)	१८१
८.८	जिल्ह्यातील प्रौढ शिक्षण केंद्रे ✓	१८१
८.९	शिक्षणाकरिता प्रशिक्षण संस्था	१८२
९ दळखवळण		
९.१	रेल्वे मार्गांची लांबी	१८३
(आ)		
९.१	रेल्वे स्थानकाची चांदी	१८४
(ब)		
९.२	प्रकार व फूठभाग यानुसार स्त्रियांची लांबी	१८६
९.३	वापरात असलेली मोटार वाहनांची संख्या	१८७
९.४	महाराष्ट्र राज्य, मार्ग परिवहन महामंडळाची व महानगर पालिकांची (प्रवासी) वाहतूक आकडेवारी	१८८
९.५	महत्वाच्या स्त्रियांवरील वाहतूक गणना	१८९
९.६	पोस्ट, तारघरे, दुरध्वनी सेवा, व दुरदर्शन संघ यांची आकडेवारी	१९०
१० स्थानिक संस्थांचे उत्पन्न व खर्च		
१०.१	स्थानिक संस्थांचे उत्पन्न व खर्च	१९१
१०.२	ग्रामपंचायतीचे उत्पन्न व खर्च	१९२
१०.३	जिल्हा परिषदेचे बाबंवार उत्पन्न व खर्च	१९५
१०.४	महानगरपालिका/कटक मंडळे/ नगरपालिकांचे उत्पन्न व खर्च	१९७
११ योजना		
११.१	विविध विकास शिर्षांखालील झालेला योजनातर्गत खर्च	१९९
११.२	पुणे जिल्ह्यातील योजनाखालील महत्वाची भौतिक साधने	२०१
११.३	रोजगार हमी योजना	२०७

क्रमांक	विषय	पान क्रमांक
१	२	३
11.4	रोजगार हमी योजनेसालील घेतलेली कामे, त्यावरील रोजगार व खर्च	208
11.5	पिण्याच्या पाण्याच्या सोयी व टंचाईसंबंधी केलेल्या उपाय योजना	209
11.6	संकरित व अधिक उत्पादन देणाऱ्या पिकांच्या जाती व त्यासालील क्षेत्र	210
11.7	जिल्ह्यातील रासायनिक सतांचे वाटप	211
11.8	जिल्ह्यातील सासर कारखाने	212
11.9	दुग्ध संस्थांची संख्या	213
11.10	अवर्षण प्रवण कार्यक्रमाची प्रगती दर्शविणारा तक्ता	214
11.11	जिल्ह्यातील एकात्मिक आदिवासी विकास कार्यक्रमाची प्रगती, त्यावरील तरतुद व खर्च	215
11.12	वीस कलमी कार्यक्रम	217
11.13	विशेष घटक योजना	218
11.14	जिल्ह्याचा स्थानिक विकास कार्यक्रम [१९९८-९९] (अ) (विधसंसभा सदस्य)	219
11.14	जिल्ह्याचा स्थानिक विकास कार्यक्रम [१९९८-९९] (ब) (विधान परिषद सदस्य)	220
11.14	जिल्ह्याचा स्थानिक विकास कार्यक्रम [१९९८-९९] (क) (लोकसभा)	221
11.14	जिल्हाचा स्थानिक विकास कार्यक्रम [१९९८-९९] (राज्यसभा सदस्य)	221
	१२ किंमती व निर्देशांक	
12.1	जिल्ह्यातील निवडक श्रेणी मालाच्या सरासरी घाऊक किंमती	222
12.2	जिल्हातील मुख्यालयाच्या ठिकाणच्या महत्त्वाच्या वस्तूंच्या मासिक सरासरी किरकोळ किंमती	224
12.3	कामगारांचे ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक	230
	१३ न्याय व प्रशासन	
13.1	जिल्ह्यातील पोलीस अधिकारी/कर्मचा-यांची एकूण संख्या	231
13.2	जिल्ह्यातील गुन्ह्यासंबंधीची आकडेवारी	232
13.3	तुरुंगात दाखल केलेले गुन्हेगार	234
13.4	तुरुंगात दाखल केलेल्या गुन्हेगारांचे वयोगटानुसार व शैक्षणिक पात्रतेनुसार वर्गीकरण	235
13.5	दिवाणी व फौजदारी न्यायालयात निकालात काढलेली कामे/प्रकरणे	236

क्रमांक	विषय	पान क्रमांक
१	२	३
१३ बँकींग व विमा		
14.1	जिल्ह्यातील बँक कार्यालये, वर्गीकृत बँकांची व त्यांची संख्या त्यांच्या ठंबी व कर्जे	237
14.2	जिल्ह्यातील २१ मार्च रोजी चालू असलेल्या मर्यादीत भाग भांडवल असलेल्या संस्था.	238
14.3	उत्तरविलेच्या विमापत्रांची संख्या व विषयांची संख्या	239
१४ संकीर्ण		
15.1	जिल्ह्यातील चित्रपटगृहा विषयी अकरडेवारी.	239
15.2	जिल्ह्यातील गोळा केलेली अल्पवय व मुतवणूक व खातेदारांची संख्या	240
15.3	तहसिलनिहाय गोळा केलेला जमीन महसूल	241
15.4	सुद्धणालये आणि त्यात छापलेली व प्रकाशित केलेली वर्तमानपत्रे आणि नियतकालिके.	242
15.5	स्वस्त धान्ये दुकानांना पुरावलेले तांदुळ, गहू व साखर	243
15.6	जिल्ह्यातील मागणी व वसूली केलेले धान्य	244
15.7	जिल्ह्यातील तीन लोकसभा व अठरा विधानसभा निवडणूक यासंबंधी अकरडेवारी	245
15.8	जिल्ह्यातील अधिकारी व प्रवासी यांबेसाठी असलेल्या विश्रामगृहांची तालुकावार यादी	247
15.9	निवडक निर्देशांकाचे कल	251

विभाग - I

दृष्टीक्षेपात

जिल्हा

१९९८-९९

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन - १९८८-९९

दृष्टीक्षेपात जिल्हा

जिल्हा - पुणे

क्र. क्र.	बाब	परिमाण	जिल्हा	महाराष्ट्र
1	2	3	4	5
(एक)	<u>प्राकृतिक रचना</u>			
	<u>अभौगोलिक स्थान</u>			
	1) उत्तर अक्षांश	अंश	17.5 ते 19.2	16.4 ते 22.1
	2) पूर्व रेखांश	अंश	73.2 ते 75.1	72.6 ते 80.9
	ब) <u>हवामान/तपमान</u>			
	1) किमान	डिग्री से.	9.7	4.8
	2) कमाल	डिग्री से.	38.7	47.1
	3) फर्ज्य (सरासरी)	मि. मि.	उ. ना.	1085.16
	<u>कोप्रशासकीय विभाग (1998-99)</u>			
	1) तहसिल	संख्या	14	320
	2) पंचायत समित्या	संख्या	13	317
	3) टंचाईग्रस्त तालुके	संख्या	3	उ. ना.
	4) एकात्मिक ग्रामीण विकास प्रकल्प			
	5) शहरे	संख्या	34	336
	6) गावे (एकूण १९९९ प्रमाणे)	संख्या	1882	43864
	1) निर्जन	संख्या	18	2813
	2) वस्ती असलेली	संख्या	1864	41251
	7) क्षेत्रफळ	चौरसकि. मी.	15642	307713
(दोन)	<u>प्रशासकीय संस्था (31-3-1998)</u>			
	1) पंचायत समित्या	संख्या	13	320
	2) महानगरपालिका	संख्या	2	15
	3) नगरपरिषदा	संख्या	11	228
	4) कटक मंडळे	संख्या	3	7
	5) ग्रामपंचायती	संख्या	1365	27538
	6) पोलिस ठाणी (31-12-1998)	संख्या	47	905
	7) पोलिस औट पोस्ट(31-12-1998)	संख्या	49	1584

क्र.सं.	बाब	परिमाण	जिल्हा	महाराष्ट्र
1	2	3	4	5

(तीन)

लोकसंख्या : (1991)

1) ग्रामीण लोकसंख्या	आकडे '000	2725	48396
2) नागरी लोकसंख्या	आकडे '000	2807	30541
3) एकूण लोकसंख्या	आकडे '000	5532	78937
4) अनुसूचित जातींची लो. संख्या	आकडे '000	611	8758
5) अनुसूचित जातींच्या लोकसंख्येची एकूण लोकसंख्येची टक्केवारी	टक्केवारी	11.41	11.09
6) अनुसूचित जमातींची लोकसंख्या	आकडे '000	216	7318
7) अनुसूचित जमातींच्या लोकसंख्येची एकूण लोकसंख्येची टक्केवारी	टक्केवारी	3.91	9.27
8) पुरुष	आकडे '000	2861	40828
9) स्त्रिया	आकडे '000	2671	38112
10) हजी पुरुष	1000 पुरुषा मागे स्त्रियांचे प्रमाण	934	934
11) घनता	दर चौ. कि.मी क्षेत्र लो.सं.	354	257
12) साक्षरतेचे प्रमाण (1991)			
1) एकूण	टक्केवारी	71.05	64.9
2) पुरुष	टक्केवारी	81.56	76.6
3) स्त्रिया	टक्केवारी	51.77	52.3
4) राज्यामध्ये जिल्हयांचा क्रमांक	संख्या	2	-

(चार)

कृषी (अस्थायी)

		(1998-99)	(1998-99)
1) भौमोलिक क्षेत्र	हजार हेक्टर	1564	30758
2) जंगलव्याप्त क्षेत्र	हजार हेक्टर	171	5370
त्यांची भौमोलिक क्षेत्राशी टक्केवारी	टक्केवारी	10.93 %	17.42
3) शेतीला उपलब्ध नसलेली जमीन			
अ) बिगर शेती वापराखालील जमीन	हजार हेक्टर	63	1212
ब) पडीक आणि लागवडीलायक नसलेली जमीन	हजार हेक्टर	104	1702
क) एकूण (अ+ब)	हजार हेक्टर	167	2914

क्र. सं.	बाब	परिमाण	जिल्हा	महाराष्ट्र
1	2	3	4	5
4)	पडीक जमिनीव्यतिकरित लागवड न केलेली इतर जमीन			
1)	कायम मुखरण आणि इतर	हजार हेक्टर	66	1348
2)	झाडे झडपाखालील जमीन	हजार हेक्टर	11	222
3)	लागवडीयोग्य पंतु पड जमीन	हजार हेक्टर	33	888
5)	पडीक जमीन			
1)	चालू पड	हजार हेक्टर	40	1134
2)	इतर पड	हजार हेक्टर	59	1138
6)	पिकाखालील क्षेत्र			
1)	पिकाखालील निव्वळ क्षेत्र	हजार हेक्टर	1015	17744
2)	दुसोटा क्षेत्र	हजार हेक्टर	244	4339
3)	एकूण पिकाखालील क्षेत्र	हजार हेक्टर	1259	22083
7)	ओलिंत क्षेत्र (1995-96)			
1)	निव्वळ ओलिंत क्षेत्र	हजार हेक्टर	225	2288
2)	एकूण ओलिंत क्षेत्र	हजार हेक्टर	278	3374
8)	महत्वाच्या पिकाखालील क्षेत्र	हजार हेक्टर	895	13111
9)	वहित धारण जमीन अंतिम (1990-91)			
1)	2 हेक्टर पेक्षा कमी	संख्या '000	338	6003
2)	2 ते 10 हेक्टर	संख्या '000	169	3297
3)	10 हेक्टर पेक्षा जास्त	संख्या '000	12	171
10)	जमीन महसूल वसुली (1998-99)	लाख रुपये	511.98	10996
11)	जिल्हा परिषदेचा उपकर	हजार रुपये	79043	उ. ना.
12)	पंचायत समित्यांचा उपकर	हजार रुपये	4175	उ. ना.
(पाच)	<u>पशुसंवर्धन (पशुगणना)(1997)</u>		(1992)	
1)	एकूण पशुधन	संख्या '000	1952	39793
2)	गाई व बैल	संख्या '000	815	17949
3)	म्हशी व डे	संख्या '000	251	6484
4)	मेंढ्या आणि शेळ्या	संख्या '000	801	14716
6)	कोंबड्या व बंदके	संख्या '000	4046	34354

क्र. क्र.	बाब	परिमाण	जिल्हा	महाराष्ट्र
1	2	3	4	5

(सहा)	सहकार (1998-99)			
1)	सहकारी संस्था	संख्या	14953	146641
2)	प्राथमिक कृषी सहकारी पतसंस्था	संख्या	1114	20354
3)	प्राथमिक कृषी सहकारी पतसंस्थांची सभासद संख्या	संख्या	451	10890
4)	सहकारी दुग्ध संस्था	संख्या	2084	20510
5)	प्राथमिक कृषी पतसंस्थांची दिलेली कर्जे	ह. कोटीत	136	2236
(सात)	<u>जलसिंचनी(1998-99)च्या असेरपर्यंत पूर्ण झालेले पाटबंधारे प्रकल्प व त्याखालील लाभक्षेत्र</u>			
1)	मोठे प्रकल्प	संख्या	4	83
2)	मध्यम प्रकल्प	संख्या	9	177
	1 व 2 चे लाभक्षेत्र	हजार हेक्टर	-	उ. ना.
3)	लघुप्रकल्प(राजसक्षेत्र)	संख्या	45	1835
	लाभक्षेत्र	हजार हेक्टर	-	उना
4)	सिंचन विहिरीखाली मिंजणारे क्षेत्र	हजार हेक्टर	114	1402
(आठ)	<u>उद्योग (1998 असेर)</u>			
1)	नोंदणीकृत कारखान्याची संख्या	संख्या	3279	33517
2)	नोंदणीकृत चालू कारखान्याची संख्या (उत्पादन चालू कारखाने)	संख्या	3004	28874
3)	सहकारी साखर कारखान्यातील उत्पादन (1998-99)	संख्या	10	175
4)	सहकारी साखर कारखान्यातील उत्पादन (1998-99)	हजार मे टन	570	5217
5)	सर्व सूत गिरण्यांची संख्या (1998-99)	संख्या	5	226

क्र.सं.	बाब	परिमाण	जिल्हा	महाराष्ट्र
1	2	3	4	5
(अ)	<u>बीज (दि. 31.3.99 अखेर)</u>			
	1) बीजपुरवठा-केलेली शहरे व शेडी	संख्या	1878	39413
	2) विद्युतीकरण झालेल्या गावांची संख्या	संख्या	1844	उना
	3) बीजपुरवठा केलेले पंपसंच (मार्च 1999 अखेरपर्यंत)	संख्या '000	-	2210
	4) बसवण्यात आलेले गोबर गवस संयंत्रे	संख्या	-	उना
(ब)	<u>सार्वजनिक आरोग्य (1998)</u>			
	1) रुग्णालये	संख्या	36	843
	2) दवाखाने	संख्या	77	1396
	3) प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	संख्या	88	1633
	4) प्राथमिक आरोग्य पथके (अस्थायी)	संख्या	9	169
(क)	<u>शिक्षण (1997-98)</u>			
	1) एकूण प्राथमिक शाळा	संख्या	4203	68918
	2) प्राथमिक शाळेतील विद्यार्थी	संख्या '000	820	12291
	3) प्राथमिक शाळेतील शिक्षक	संख्या '000	21	320
	4) प्रत्येक शिक्षकामागे शाळेतील विद्यार्थी	संख्या	38	38
(द)	<u>माध्यमिक शिक्षण (1997-98)</u>			
	1) दुय्यम शाळा	संख्या	843	14441
	2) शाळेतील एकूण विद्यार्थी	संख्या '000	571	8607
	3) शाळेतील शिक्षक	संख्या '000	17	246
	4) प्रत्येक शिक्षकामागे माध्यमिक शाळेतील विद्यार्थी	संख्या	33	25

	बाब	परिमाण	जिल्हा	महाराष्ट्र
	2	3	4	5
तेरा)	<u>उच्च शिक्षण (1997-98)</u>			
	1) संस्था	संख्या	104	1497
	2) एकूण विद्यार्थी	संख्या '000	106	906
बोळा)	<u>अ) प्रौढ शिक्षण (1998-99)</u>			
	1) प्रौढ शिक्षण केंद्र (निस्तर केंद्र)	संख्या	1010	-
	2) प्रौढांची उपस्थिती (साक्षर)	संख्या '000	-	-
	<u>ब) तांत्रिक व्यवसाय शिक्षण (1997-98)</u>		(1998-99)	
	1) औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था	संख्या	40	617
	1) शासकीय औद्योगिक प्रशि. संस्था	संख्या	15	347
	2) अशासकीय औद्योगिक प्रशि. संस्था	संख्या	25	269
	2) शासकीय व अशासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थाची प्रवेशक्षमता	संख्या	7118	96128
	3) पदवी अभ्यासक्रमाच्या तांत्रिक संस्था व त्यांची पहिल्या वर्षासाठी प्रवेशक्षमता	संख्या	-	109
	संख्या	-	-	29269
	4) पदविका अभ्यासक्रमाच्या तांत्रिक संस्था व त्यांची पहिल्या वर्षासाठी प्रवेशक्षमता	संख्या	-	192
	संख्या	-	-	32300
	5) व्यवसाय शिक्षण संस्था (माध्यमिक व उच्च माध्यमिक मटो) व त्यांची प्रवेशक्षमता	संख्या	-	उ. ना.
	हजारात	-	-	उ. ना.
घसा)	<u>परिवहन आणि दळणवळण (मार्च 1999 अखेर)</u>			
	1) एकूण रूंद मार्ग लांबी	किलोमीटर	311	5447
	2) रस्त्यांनी जोडलेली गावे			
	अ) बारमाही	संख्या	-	32369
	ब) हंगामी	संख्या	-	4567
	3) एकूण रस्त्यांनी लांबी (पृष्ठांकित)	किलोमीटर	11316	206891
	4) राष्ट्रीय महामार्गाची लांबी	किलोमीटर	378	3399

क्र. क्र.	बाब	परिमाण	जिल्हा	महाराष्ट्र
1	2	3	4	5
5)	राज्य महामार्गाची लांबी	किलोमीटर	1357	33223
6)	महत्वाच्या जिल्हा रस्त्यांची लांबी	किलोमीटर	2594	45016
7)	इतर जिल्हा रस्त्यांची लांबी	किलोमीटर	2251	42973
8)	ग्रामीण रस्त्यांची लांबी	किलोमीटर	4745	72834
सोळा) एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम				
1)	द्वारिद्वय स्थैलातील कुटुंबे 1992-93 च्या सर्वेक्षणानुसार	संख्यालाखात	2.55	77.65 (अस्थायी)
2)	1998-99 वर्षातील जुने लाभार्थी	संख्या	00	6987
	नवीन लाभार्थी	संख्या	5845	154031
	एकूण	संख्या	5845	161018
(सतरा) रोजगार निर्मिती (1998-99)				
अ)	रोजगार हमी योजना	मनुष्य दिवस लाखात	1.37	918.59
ब)	जवाहर रोजगार कार्यक्रम (1998-99)अखेर	मनुष्यदिवस लाखात	11.83	403.81
(अठरा) अदिवासी कल्याणकारी योजना(31-3-1999)				
	अदिवासीकरिता आश्रमशाळा विद्यार्थी	संख्या संख्या	23 6597	781 248298
एकोणीस) मागासवर्गीयांसाठी कल्याणकारी योजना (1998-99)				
1)	मागासवर्गीयांसाठी वसतिगृह	संख्या	11	192
2)	वसतिगृहात राहणारे विद्यार्थी	संख्या	845	12797

क्र.सं.	बाब	परिमाण	जिल्हा	महाराष्ट्र
1	2	3	4	5
(बीस) जिल्हा नियोजन (1998-99)				
	1) वार्षिक योजनेतील मंजूर तरतूद	रु. कोटीत	84.13	4189.54
	2) अनुशेष भरून काढण्यासाठी तरतूद	रु. कोटीत	-	352.05
(एकवीस) नागरी पुरवठा (1997-98)				
	1) रास्त भवाची दुकाने	संख्या	2806	48255
	2) पुरविलेला एकूण साठा (एप्रिल 98 ते मार्च 99 अखेर)			
	अ) गहू	हजार टन	55.85	1167
	बोतांदूळ	हजार टन	34.51	675
	3) सामग्रीय गोदमे (30 जून 98)	संख्या	21	960
	4) साठविण्याची क्षमता (जून 98)	मेट्रीक टन	3ना	641